

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

ОДОБРЯВАМ,

**ОФЕЛИЯ КЪНЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ**

АНАЛИЗ

ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2015 ГОДИНА НА ЛИЦЕНЗИРАНИТЕ ОТ ДЪРЖАВНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО ДОСТАВЧИЦИ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ДЕЦА

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Правомощие на председателя на Държавната агенция за закрила на детето е издаването на лиценз за предоставяне на социални услуги за деца, съгласно чл. 43б, ал.1 от Закона за закрила на детето (ЗЗдет). С лицензионния режим се осъществява предварителен контрол върху качеството на социалните услуги за деца.

Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) ежегодно извършва мониторинг на дейността на лицензираните доставчици, предоставящи социални услуги за деца. Въведена е специализирана информационна карта за събиране по предварително утвърдени показатели на групи данни за осъществените дейности по предоставяне на услугите, включително обхвата на услугите и ефекта върху потребителите. В началото на годината отчетната информационна карта за 2015 г. бе публикувана на интернет - страницата на ДАЗД: www.sacr.government.bg.

Държавната агенция за закрила на детето поддържа и актуален електронен регистър на издадени, отказани, отнети и прекратени лицензи на доставчици на социални услуги за деца, което дава възможност на специалисти, работещи с деца в риск, потребители и заинтересовани да потърсят необходимата услуга в конкретната област и населено място, както и да получат информация за нейния доставчик.

През 2015 г. от председателя на ДАЗД са издадени и подновени общо 101 лиценза за 141 броя социални услуги за деца. За отчетния период, председателят на ДАЗД не е издавал заповеди за отнемане на лицензи. През 2015 г. експерти на Агенцията са провели общо 793 консултации с кандидат - доставчици и доставчици на социални услуги за деца (580 консултации по телефон, 144 консултации по електронна поща и 69 консултации в Приемната на ДАЗД), като най-често задаваните въпроси са били свързани с изискванията, регламентирани във Вътрешната процедура по лицензиране: необходими документи за кандидатстване; за описание на услугата, за която се кандидатства; спазването на нормативната уредба, свързана с предоставянето на социални услуги за деца; методиките за социални услуги, изискана от Комисията по лицензиране допълнителна информация и други.

Активните лицензи към 31.12.2015 г. са 272 броя за 362 броя социални услуги за деца, предоставяни от 219 дружества и организации. В сравнение със същия период на 2014 г. отчитаме намаление в броя на лицензираните доставчици за социални услуги за

деца - с 2, както и 14.6% увеличение в броя на издадените лицензи от председателя на ДАЗД.

През 2016 г. 161 лицензирани доставчици са изпратили в ДАЗД отчети за дейността си през 2015 г. Не са предоставили информация за дейността си 26 % от доставчиците на социални услуги за деца, които са с активни лицензи за периода. Основно това са доставчици, получили лицензи през второто полугодие на 2015 г, които не са стартирали дейност по издадения лиценз. Постигнато ниво на отчетност през 2016 г е с 14% по-малко в сравнение с 2015 г., или 73,6%.

II. ПРЕДОСТАВЯНИ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ДЕЦА

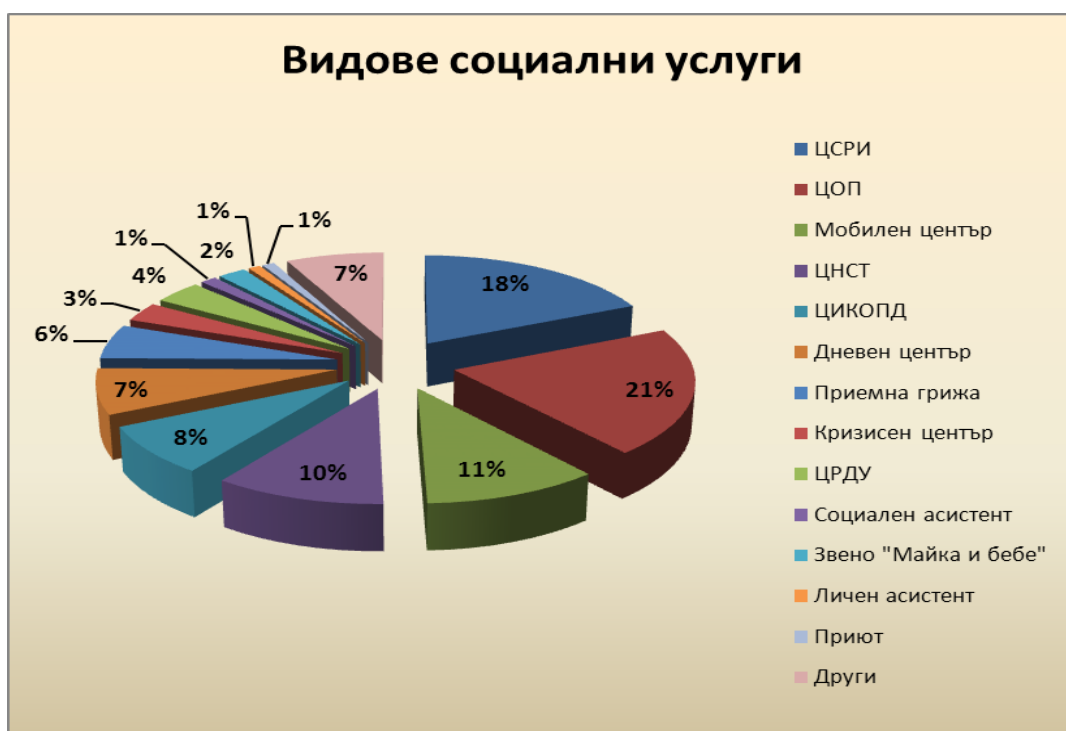
През отчетния период най-много социални услуги за деца са предоставяни от: фондация „Международна социална служба – България” – 15 броя; Сдружение „Институт за социални дейности и практики” – 13 броя; Сдружение „SOS детски селища България” и „Соник старт” ЕООД по 12 броя; Сдружение „Дете и пространство – 11 броя; Фондация „За нашите деца“ – 10 броя; Фондация „Асоциация Анимус” – 7 броя; СНЦ „Еквилибриум“ и Русенска католическа организация „Каритас“ по 6 броя; Сдружение „Български Червен Кръст”, Фондация „Конкордия България”, Фондация „Сийдър“, Фондация „Здраве и социално развитие“ и сдружение „Деца и юноши“ по 5 броя.

Основна част от доставчиците 102 (63%) през 2015 г. са предоставяли по 1 брой социална услуга за деца, за която са получили лиценз от ДАЗД, 29 (18%) доставчика са предоставяли по 2 услуги, 9 (6%) от доставчиците – 3 услуги, 6 (4%) от доставчиците – 4 услуги и 15 (9%) от доставчиците – 5 и над 5 броя услуги.

С получените в ДАЗД информационни карти е обобщена дейността през 2015 г. на 317 лиценза за общо 362 услуги за деца, от които 337 действащи.

На *Графика № 1* са илюстрирани действащите социалните услуги, за които има постъпила информация в ДАЗД, по видове.

Графика № 1

В сравнение с предходната година, през 2015 г. е леко променено разпределението на социални услуги за деца в страната, като най-голям (18,5%) е дялът на Центровете за обществена подкрепа, Центрове за социална рехабилитация и интеграция – 16%, Мобилните центрове за работа с деца – 9,6%, Центровете за настаняване от семеен тип – 9,4%, Центровете за информиране, консултиране и обучение на деца и Дневните центрове за деца с увреждания са с равни показатели – по 6,7% за всеки от тях.

При анализа е отчетено слабо увеличение, с 1%, в броя на услугите „Център за социална рехабилитация и интеграция”, „Център за обществена подкрепа” и „Дневен център за деца с увреждания” в сравнение с предходната година.

В Закона за социално подпомагане и в Правилника за неговото прилагане са предвидени възможности за възлагане предоставянето на социални услуги като делегирана държавна дейност на външни доставчици. Общо 135 броя са услугите за деца делегирана държавна дейност, които през 2015 г. са възложени от общините на външни доставчици – 49 лицензирани дружества и организации. Отчетено е слабо намаление с 4% в броят на социалните услуги държавно делегирана дейност, предоставяни от лицензирани от ДАЗД доставчици на социални услуги за деца, като – „Център за социална рехабилитация и интеграция”, „Център за обществена подкрепа”, „Дневен център за деца с увреждания”, „Център за настаняване от семеен тип”, „Център за работа с деца на улицата”, „Кризисен център”.

През последните години отчитаме трайна тенденция на намаляване броя на децата в специализираните институции, като в сравнителен план с предходната 2014 г. през 2015 г. броят на институционално отглежданите деца в страната намалява с 864 или 41%. Политиката по деинституционализация в страната ни е обвързана с развитието на социални услуги в общността в подкрепа на децата и семействата от различни рискови групи, предоставяни от местната власт и неправителствените организации, което е значим фактор в превенцията на изоставянето на деца и доведе до промяна в качеството и модела на грижата за децата, лишени от родителска грижа.

В подкрепа на семействата с деца с увреждания отчитаме стабилност в броя на Центровете за социална рехабилитация и интеграция (ЦСРИ), които функционират в общността. За 2015 г. е отчетена дейността на общо 60 броя ЦСРИ, като при 31,7% от тях услугата се управлява от лицензирани доставчици като делегирана държавна дейност. Основно доставчиците предоставят по една услуга ЦСРИ, като Асоциация на родители на деца с епилепсия – гр. София е доставчик на най-много на брой - 4 специализирани Центрове за рехабилитация и интеграция на деца с епилепсия и техните семейства, в градовете София, Благоевград, Русе и Търговище. През 2015 г. услугата са ползвали общо 34 деца и 34 родители. Дейността на центровете се финансира със собствени средства на организацията, проекти и дарения.

Друга подкрепяща развитието на децата с увреждания и техните семейства услуга е „Дневен център за деца с увреждания” (ДЦДУ). Дневните центрове за деца с увреждания заемат пето място в дяловото разпределение на предоставяните социални услуги за деца от лицензирани доставчици. За 2015 г. е отчетена дейността на общо 24 броя ДЦДУ или с 2 броя повече в сравнение с 2014 г., като 66,7% се предоставят от доставчиците като делегирана държавна дейност. Сдружение „Шанс” - гр. Разлог запазва трайно предоставянето и управлението на пет услуги в общността, насочени към задоволяване на специфичните потребности на деца и лица с увреждания. Услугите са тясно свързани помежду си и показват устойчивост през годините. Мултиплицирани са в страната и чужбина – Македония и Гърция. Сдружение „Шанс” непрекъснато участва и реализира различни проекти, свързани с повишаване качеството на предлаганите услуги и повишаване квалификацията на персонала.

Услугата „Център за обществена подкрепа” (ЦОП) през 2015 г. заема първо място в дяловото разпределение на предоставяните социални услуги за деца от лицензирани организации. За 2015 г. е отчетена дейността на общо 67 броя ЦОП, като 55,3% се

управляват от доставчиците като делегирана държавна дейност. „Соник старт” ЕООД, сдружение „Институт за социални дейности и практики”, фондация „Международна социална служба – България” и сдружение „ SOS Детски селища България” са доставчиците, предоставяли най-голям брой услуги в различни градове на страната, основно със средства от републиканския бюджет. „Соник старт” ЕООД е управлявал през 2015 г. най-много ЦОП – 7 броя в градовете Балчик, Дупница, Драгоман, Каварна, Карлово, Левски и Първомай. Останалите цитирани организации са управлявали по 5 броя ЦОП, а SOS “Детски селища – България“ – 4 броя ЦОП.

Необходимостта от развитие на гъвкави социални услуги за деца, които да отговорят на динамично променящите се нужди на потребителите и да се предоставят при тях в естествената семейна среда или мястото, където се отглежда детето, в училището и др., на практика се удовлетворява чрез мобилните услуги. Мобилната социална работа все повече се включва и като дейност в рамките на комплекса от услуги, предлагани в ЦОП. Провежда се мобилна работа с цел оказване на подкрепа на деца и семейства във високо рискови общности, като дейностите се осъществяват чрез: установяване на контакт с потенциалните клиенти и сигнализиране на компетентните органи при необходимост; изграждане на доверителна връзка с клиентите; насочване и съдействие за ползване на подходящи услуги в зависимост от техните нужди и проблеми; директна работа – консултиране, посредничество, придружаване. Мобилната социална работа е включена като дейност и в някои от ЦСРИ. Услугата „Мобилен център за работа с деца” (МЦРД) и през 2015 г. заема трето място в дяловото разпределение на предоставяните социални услуги за деца от лицензирани доставчици. За този вид услуга няма държавно финансиране и дружествата и организациите изцяло сами осигуряват издръжката на включените дейности в нея. Фондация „Карин дом“ – гр. Варна предоставя услугата „Ранна интервенция за предотвратяване изоставането на деца с увреждане“, като общинско делегирана дейност с капацитет 50 места. През 2015 г. тази социална услуга са ползвали 202 деца и 396 родители. Услугата се предоставя на територията на град Варна и е насочена към семейства, които имат бебета и малки деца от 0 до 4 години, които са с увреждане или с риск от развитие на увреждане. Водещ е семейно - ориентирания подход при тази мобилна услуга с превантивен характер.

Разкриването на услугата „Център за настаняване от семеен тип” (ЦНСТ) като алтернатива на институционалната грижа, даде възможност на все повече деца да бъдат отглеждани в среда, близка до семейната. По данни на Агенцията за социално подпомагане към 31 декември 2015 г. в страната функционират 271 броя ЦНСТ, с капацитет 3 375 места. При анализа на постъпилата в ДАЗД информация за дейността на доставчиците на социални услуги за деца е установено, че 12,5% от действащите в страната през отчетния период ЦНСТ се управляват от лицензирани доставчици, като в сравнение с 2014 г. делът им е намалял с 1,9%. Услугата ЦНСТ през 2015 г. заема четвърто място в дяловото разпределение на предоставяните социални услуги за деца от лицензирани доставчици. За 2015 г. е отчетена дейността на общо 34 броя ЦНСТ, като 31 от тях са с финансиране от републиканския бюджет и само 2 броя ЦНСТ се финансират самостоятелно от доставчика и 1 ЦНСТ е по проект в партньорство с друга НПО.

През 2015 г. в страната продължава да функционира като социална услуга „Гореща телефонна линия за деца”, управлявана от неправителствена организация със средства от бюджета на ДАЗД, както и иновативните социални услуги „Център за възстановително правосъдие”; „Здравно – социален център за общностно развитие”; „Център за терапия на комуникативни и емоционално-поведенчески нарушения в детска възраст”; „Защитено пространство”, „Коригиране на езиковите и говорните нарушения при деца и ученици от 2 до 18 години“, „Консултативна линия към Националния център за безопасен интернет“, „Център за майчино и детско здраве“, „Център за терапия на комуникативни и емоционално-поведенчески нарушения в детска възраст“, „Специализирана резидентна грижа за малки деца с тежки увреждания“, „Бюро за социални услуги“ и други.

В Таблица № 1 са посочени действащите социалните услуги през 2015 г., за които има постъпила информация в ДАЗД, по видове.

Таблица № 1

№	Вид на социалната услуга за деца и семейства	Брой предоставян и услуги през 2015 г.	Брой услуги с държавно финансиране
1.	Център за обществена подкрепа	67	37
2.	Център за социална рехабилитация и интеграция за деца	60	19
3.	Мобилен център за работа с деца	35	2
4.	Център за настаняване от семеен тип за деца	34	25
5.	Център за информиране, консултиране, обучение и подкрепа на деца	26	2
6.	Дневен център за деца с увреждания	24	16
7.	Приемна грижа	18	4
8.	Център за работа с деца на улицата	12	10
9.	Кризисен център	10	9
10.	Звено „Майка и бебе”	7	6
11.	Социален асистент за деца	4	0
12.	Приют за деца	3	2
13.	Домашен помощник за деца	3	0
14.	Личен асистент за деца	3	0
15.	Преходно жилище за деца	2	1
16.	Други – иновативни услуги *	24	2
Общо		332	135

**Забележка: Гореща телефонна линия за деца, „Център за възстановително правосъдие”; „Здравно – социален център за общностно развитие”; „Център за терапия на комуникативни и емоционално-поведенчески нарушения в детска възраст”; „Защитено пространство”, „Коригиране на езиковите и говорните нарушения при деца и ученици от 2 до 18 години“, „Консултативна линия към Националния център за безопасен интернет“, „Център за майчино и детско здраве“, „Център за терапия на комуникативни и емоционално-поведенчески нарушения в детска възраст“, „Специализирана резидентна грижа за малки деца с тежки увреждания“, „Бюро за социални услуги“ и други.*

Въпреки отчетените положителни резултати, все още немалка част от услугите не успяват да стартират. Според доставчиците, основните причини са липсата на финансиране и сграда. През 2015 г. не са предоставяни 44 услуги (13%) от общия брой 337 услуги, за които организациите са получили лиценз, като е отчетено идентично ниво в сравнение с 2014 г.

През отчетния период от служители на ДАЗД са извършени общо 48 проверки на доставчици на социални услуги за деца, от които 7 са на лицензирани доставчици: Център за настаняване от семеен тип; Център за обществена подкрепа; Кризисен център. Установено е, че има разминаване в спазването на нормативната уредба и

взаимодействието със социалните служби по отношение на предприетите мерки за закрила на децата, несъобразяване с индивидуалните потребности на децата в резидентна грижа, negliжиране на конкретен проблем и подценяване на реалната ситуация за конкретно дете, пропуски и нарушения в документацията и грижата за децата. При установяване на нарушения са съставяни актове за административно нарушение по реда, установен от Закона за закрила на детето. В преобладаващата част от проверките са установени нарушения на правата на детето, за отстраняването на които са дадени задължителни предписания.

III. ФИНАНСИРАНЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ЗА ДЕЦА И ПАРТНЬОРСТВО

От предоставяните през 2015 г. общо 337 бр. социални услуги за деца, 140 (41,5%) функционират чрез финансиране от републиканския бюджет като делегирана държавна дейност. От тях 72 броя не ползват допълнително финансиране. Останалите 68 броя използват така нареченото „кръстосано финансиране”, като обединяват ресурсите на делегирания от държавата бюджет с директно фондонабиране или проектна дейност. По този начин се повишава качеството на предоставяните услуги и се работи с клиенти над утвърдения капацитет на услугите.

Със собствени средства на доставчика и фондонабиране се финансират 70 услуги (20,7%). С проектна дейност се финансират 44 услуги (13%), с общински средства – 16 услуги (4,7%), със средства от дарения – 9 услуги (2,6%), чрез чужди донори – 2 услуги (0,5%) и със средства от бюджета на ДАЗД – 1 услуга (0,2%). Акумулираната финансова стойност за предоставяне на услугите е в размер от 1 299 988, 08 лв.

През отчетния период 29 доставчика на социални услуги за деца са изпълнявали проекти по оперативни програми, европейски и международни програми и фондове на стойност 1 920 614,81 лв., с които са стартирали или дофинансирали дейностите в услугите. Чрез проектната дейност доставчиците са постигнали по-висока ефективност и ефикасност в предоставянето на услугите за деца. С проектната дейност например се обхващат по-голям брой деца от различни възрастови групи и техните семейства. Провеждат се допълнителни дейности основно с превантивна насоченост, което в дългосрочен план е предпоставка за бъдещо недопускане на изпадане на деца в състояние на риск.

В рамките на 122 реализирани проекти за периода са обхванати общо 24 211 потребители, от тях деца – 15 999 и родители – 8 212. В сравнение с 2014 г. доставчиците са реализирали с 29% по-малко на брой проекти, с 19 676 827, 01 лв. по-ниска обща стойност и с 20,4% намаление в броя на потребителите. Установено е, че 13,2% от доставчиците са реализирали през отчетния период проектна дейност.

Най-много и с най-голям финансов еквивалент проекти са реализирани през периода от фондация „Здраве и социално развитие”, фондация „За нашите деца”, сдружение „Самаряни”, фондация „Асоциация Анимус”, сдружение „ИСДП”, Асоциация на родители на деца с епилепсия, „Хуманност и дълголетие“ ООД и др.

Наблюдава се неустойчивост на услугите за деца, стартиращи по проекти, поради временния характер на изпълнението им, което е обвързано и с временния характер на финансирането им. Положителен ефект се постига, когато по проекта се подкрепя вече стартирала услуга. По този начин се осигуряват допълнителни обучения на екипа, провеждат се регулярно супервизии, клиентите получават повече възможности за ефективна работа с тях и допълнителна подкрепа.

Данните получени при анализиране на информационните карти показват, че доставчиците на социални услуги не са активни в посока обединяването на капацитет и ресурси с общини и други неправителствени организации. Установено е, че неголяма

част от услугите 76 (22,5%) се предоставят самостоятелно от доставчиците. Подкрепени от местната власт са 49 (14,5%) от услугите. В партньорство с друго НПО се предоставят 19 (5,6%) от услугите. Останалите 58 доставчици (17,2%) са посочили партньорство, различно от гореизложените, като най-често те си партнират с образователни институции и звена, както и със специализирани институции за деца при мобилните услуги.

Доставчици на социални услуги продължават да не разпознават ОЗД към ДСП като партньор в предоставянето на услуги за деца. Това основно са доставчици, които предоставят услуги извън регламентираните в чл. 36 от ППЗСП, а именно „Център за информиране, консултиране, обучение и подкрепа на деца” и „Мобилен център за работа с деца”, финансирани изцяло самостоятелно или чрез реализирани проекти. Дейността им противоречи на задължителното изискване да работят в партньорство с ОЗД/ДСП, което те заявяват като свой ангажимент при кандидатстването си за издаване на лиценз.

IV. ПОТРЕБИТЕЛИ И ЕФЕКТИВНОСТ В ПРЕДОСТАВЯНЕТО НА УСЛУГИТЕ

От анализа на данните постъпили в Държавната агенция за закрила на детето е видно, че общият брой потребители на социалните услуги за 2015 г. е 84 926 деца и техните родители/настойници, приемни родители или осиновители или с 58% повече в сравнение с 2014 година. В тази бройка са включени и 24 211 клиенти на услугите, подкрепени чрез реализираните през отчетния период от доставчиците проектни дейности.

Необходимо е да се отбележи, че в този брой потребители на услуги не влизат клиентите на Националната телефонна линия за деца 116 111. Телефонната линия е анонимна и достъпна услуга, която предлага консултиране и подкрепа на нуждаещите се деца и родители от цялата страна. Тя е ситуирана в ДАЗД, финансира се от републиканския бюджет и се управлява от лицензиран доставчик след спечелен конкурс за управление на линията, обявен от ДАЗД по ЗОП. Общата стойност на финансовите разходи за издръжка на НТЛД през 2015 г. е 199 697,61 лв. В услугата има утвърден план за обучение на екипа, като за периода са проведени 1 въвеждащо и 3 надграждащи обучения. Съгласно договора за управление на линията са провеждани общо 24 супервизии, водени от психотерапевти на Асоциация Анимус.

Проведените консултации на НТЛД през 2015 г. са 12 331 бр. (не е равно на брой клиенти, т.к. едни и същи хора понякога се обаждат многократно). Проведени са 9 650 консултации с деца и 1 128 консултации на възрастни (родители и др.). Към ОЗД/ДСП са подадени 649 сигнали за деца в риск или с 40% повече в сравнение с предходната година, като е предприета необходимата мярка за закрила на децата по реда на ЗЗДет.

През отчетния период общо 39 624 деца са били потребители на социални услуги или с 59,7% повече в сравнение с 2014 г. С направление/ заповед от ДСП или съдебно решение към услугите са били насочени 24 403 (61,6%) деца. Останалите 15 221 (38,4%) деца са ползвали услугите като доброволни клиенти без съдействието на ОЗД/ДСП. В сравнителен план с 2014 г. се отчита намаление със 7,2% на дела деца, ползвали услуги без съдействието на ОЗД/ДСП.

От предоставяните услуги са се възползвали общо 14 933 родители/настойници, приемни родители или осиновители на деца от целевите групи или с 36% повече в сравнение с 2014 г. Само 6 443 (43,1%) от тях са ползвали услугите с направление или заповед от ОЗД/ДСП. Останалите 8 490 (56,9%) родители са ползвали социални услуги без съдействие на ОЗД/ДСП или са посетили лично доставчика като

самозаявил се клиент. В сравнение с предходната 2014 г. отчитаме намаление в процентно съотношение в дела на родителите, ползвали услуги със съдействието на ОЗД/ДСП.

От общия брой потребители през 2015 г. само 36,3% са били насочени от ОЗД/ДСП към услугите. Тук следва да се отбележи, че всяко издадено направление може да се ползва от няколко потребители – деца и техните семейства, приемни родители или осиновители, за които обикновено се издава едно направление. Тези данни не показват абсолютната стойност на ползваните направления, а само броя потребители, които са били насочени от ОЗД/ДСП. За поредна година отчитаме слабо увеличение (1%) на потребителите на услуги, насочени от ОЗД/ДСП.

Общият брой случаи, по които доставчиците на социални услуги са работили, е 60 715, като 22 749 или 37,5% са били новите случаи за 2015 г. За повече от половината от случаите работата продължава от предходната година.

Общият брой приключени случаи за 2015 г. е 8 966, което е 14,8% от общия брой случаи, по които са работили доставчиците на социални услуги или с 38,2% по-малко в сравнение с 2014 г. От тях затворени с положителен ефект за клиента са 8 717 (97%) от всички приключени случаи, като при 5 635 от тях е отпаднал рискът за детето. За 1 022 от случаите е извършена промяна в мярката за закрила, като промяната е била по-благоприятна за детето. Приключените случаи поради отказ на клиента да сътрудничи са 996 (1,6%) или с 2,9% по-малко в сравнение с 2014 г.

V. ПЕРСОНАЛ В УСЛУГИТЕ ЗА ДЕЦА, ОБУЧЕНИЕ И СУПЕРВИЗИЯ

Обучението на персонала е системен процес на обогатяване на знанията, уменията и нагласите на екипите на услугите с цел да се усъвършенства тяхното трудово представяне в длъжностите. Професионалните умения и мотивацията на персонала са едно от важните условия за постигане на качество и ефективност в предоставянето на услугите. Обучението има смисъл само ако е насочено към конкретните нужди, за това и през 2015 г. с отчетните карти е проследено планирането в обучението на екипите в услугите. Установено е, че при 223 услуги (66%) има утвърден годишен план за обучение на персонала, като е отчетена разлика от 1% по отношение на планирането в сравнение с 2014 г.

Регулярно са провеждани въвеждащи, поддържащи и надграждащи обучения с екипите, предоставящи услугите за деца. Под една или друга форма е обучаван персонала на 241 услуги (72%), което е с 3% по-малко в сравнение с 2014 г. В тази група попадат и въвеждащи обучения на новоназначени специалисти, както и обученията по проекти. Преобладаващи са обученията за придобиване на функционални компетенции на специализирания персонал по теми и проблеми свързани с предоставяните услуги. Тяхната продължителност е от едnodневни до няколкодневни обучителни модули, провеждани както на място с персонала, така и с откъсване от работния процес.

Използваните източници за обучения през отчетния период са външно финансиране и допълнително реализирани проектни дейности. Според лицензираните доставчици, делегираният бюджет е недостатъчен като финансов еквивалент за обезпечаване на тази важен процес – обучението на персонала.

Ежемесечно провеждане на супервизия на екипите на услугите е изискване, регламентирано в Наредбата за критериите и стандартите за социални услуги за деца. Супервизиите се провеждат както от представители на организацията доставчик, в случаи че са оторизирани за тази дейност, така и от външни специалисти – супервизори. Супервизията е успешна форма за планирана помощ на професионалиста в работата. За отчетния период е установено, че специалистите, предоставили супервизия на екипите на услугите, са психолози, клинични психолози, психотерапевти, фамилни терапевти,

супервизори, както и социални работници - консултанти на частна практика с богат опит в сферата на управление и супервизия на екипи на различни социални услуги.

През 2015 г. доставчиците на социални услуги за деца са осигурили супервизия на екипите на 220 (65,2%) услуги, като е отчетено увеличение с 2% в сравнение с предходната година. Освен групови са провеждани и индивидуални супервизии, както и множество интервизии.

Супервизиите се предоставят основно чрез финансиране по проектна дейност, а не от средствата за издръжка на услугите. Важно е да се търсят финансови механизми, които да позволят ежемесечна супервизия на екипите, предоставящи социални услуги за деца в риск. Като причина за не провеждане на супервизии са посочени липса на финансиране, както и липса на желание и потребност от страна на персонала.

През 2015 г., както и в предходния отчетен период, доставчиците са включвали специалисти от екипите на услугите в различни форми за обмяна на опит, участия в кръгли маси, тематични семинари, както и национални и международни конференции.

Важен индикатор за организационна ефективност е текучеството при персонала. Текучеството при персонала е фактор, който влошава организационното изпълнение. Феноменът е проследен и през 2015 г., като е отчетено леко намаление с 3%. Промяна при персонала е извършвана в 118 (35%) от услугите, основно в услуги с държавно и общинско финансиране. Ниското заплащане в сферата на социалните услуги и високата отговорност са основните причини за текучеството при персонала. Най-голямо текучество е констатирано при социалните работници в услугите за деца, следвани от психолози и възпитатели. Ръководителите на услуги също биват подменяни. На следващо място напускат специалисти като логопеди, медицински сестри и педагози, кинезитерапевти и арт-терапевти.

VI. ДОБРИ ПРАКТИКИ И ПРОБЛЕМИ ПРИ ПРЕДОСТАВЯНЕТО НА УСЛУГИТЕ

Като добра практика и опит през 2015 г. е отчетена дейността на 31% от предоставяните за периода услуги или с 1% по-малко в сравнение с 2014 г.

Екипа на Асоциация Деметра – гр. Бургас по проект реализиран през 2015 г. разработи Наръчник за професионалисти за превенция на „Сексуалната експлоатация над деца от алтернативни услуги“. Чрез Наръчника и проведените във връзка с него обучения и други форуми, се цели и е постигнато запознаване на децата и младите хора с видовете насилие и начините за справяне с него и повишаване информираността по проблемите на сексуалната експлоатация.

За втора поредна година, екипа на Сдружение "Нов избор" - гр. Благоевград подпомага работата на социалния работник, като предоставя възможност за ползване на систематизирана и прецезирана информация, касаеща помагачите дейности, изготвяйки специализирана литература. През 2015 г., от Сдружението е изготвен „Наръчник за функциониране на Общностен център за деца в риск“.

От екипа на Сдружение "Гаврош" – гр. Варна е изготвено „Ръководство по превенция на насилието на деца“ – издадена книга с два обучителни филма на DVD. Организацията провежда специализирани обучения по превенция на насилието.

В продължение на грижата си за децата със специални нужди, през 2015 г. фондация „Карин дом“ – гр. Варна е работила по проекти, чиито целеви групи включват деца със СОП и техните семейства, специалисти, социални работници, педагози, педиатри и други. Проведени са множество консултации и работни форуми на местно и международно ниво. Обхванати са близо 400 родители и деца със специални потребности, включително в ниска възраст. Проведени са обучения на доставчиците на услугата "Ранна интервенция на уврежданията чрез създаване на Центрове за ранна

интервенция на уврежданията. Набрани са изследователи за провеждане на изследвания на деца, чрез въпросници и е започнало тяхното обобщаване. Осигурени са възможности за обмяна на опит с партньори и специалисти от други европейски страни. Сформирани са група "Усмивка" и група "ДЪГА", които се ръководят от психолози и в тях са проведени 33 сесии на родителските групи за взаимопомощ и подкрепа. Изготвени са стратегия за развитие на организацията за периода 2015 – 2020 г. и механизми за привличане на средства и повишаване на финансовата устойчивост и комуникационна стратегия. В следствие на тези дейности, родителите се мотивират и придобиват умения за справяне с ежедневните предизвикателства в отглеждането на децата им. Създадена е и успешно функционира библиотека на играчките, като през 2015 г. 114 семейства с малки деца са я ползвали.

Специалистите от Мобилен център за информиране, консултиране, обучение и подкрепа на деца – гр. Варна, управляван от "Сенекс" ЕООД през 2015 г. са провели "Летен лагер (или за училище) за деца със сензорно-интегративни проблеми и техните родители", чрез разработена терапевтична програма за подкрепа на деца със сензорно-интегративни проблеми в помощ на обгрижващите. Мобилният център работи и по програма "Повече заедно", като нейната цел е подобряване на възприятието и умението за преработка на собствените възприятия, на равновесието, на тактилните усещания на деца със сензорно-интегративни проблеми, което ще подпомогне ежедневието им и това на техните семейства и обгрижващи възрастни.

Създадената от Община Варна, иновативна за България услуга „Социален асистент на деца със специални образователни потребности, учащи в общообразователни училища и детски градини“ се реализира вече от 8 години. Чрез нея реално се подкрепят ежегодно около 150 деца със специални образователни потребности и техните семейства, при висок социален ефект даващ възможност на децата да растат в интегрирана среда и да получават адекватно образование, такова каквото получават всички техни връстници. Най-силният резултат от работата на услугата е изграждането на личностни качества у подрастващите, способни да разбират проблемите на човечеството във фокуса на хората с увреждания, еднакво силно както за децата с увреждания, така и за техните връстници. Един от най-важните резултати на тази услуга характерна с голям срок на ползване е големият брой ежегодни завършващи образование деца и младежи по съответните общообразователни училища. Услугата се финансира изцяло от бюджета на Община Варна и през 2015 г. отново се реализира по договор от Агенция за социално развитие „Вижън“, като осигурява подкрепа на 140 деца.

Фондация „Бъдеще за България“ - гр. Пловдив продължава да прилага иновативен метод за работа в Дневен център за деца с увреждания, чрез звукова стимулация с програми за слушане The Listening Program – иновативен метод за звукостимулация при нарушения от аутистичния спектър. Програмата е начин за разширяване на услугите, които предлага доставчика. Метода се прилага от сертифицирани терапевти, преминали обучение, като в Дневния център това е логопеда. През 2015 г. в Дневния център са проведени 21 обучения с/на екипа.

През 2015 г., СНЦ "ЖАНЕТА" – "Женска алтернатива за независимост, етническа толерантност и асоцииране (ЖАНЕТА)" в гр. Разград, управлява Център за обществена подкрепа и отчита добър опит и практика с деца, чиите родители за разделени/разведени/, с наличие на синдром на родителско отчуждение. В ЦОП функционира група за взаимопомощ на осиновители. Екипа на Сдружението е обучен по проект "Създаване на ресурсен център за социални услуги за деца и семейства в област Разград", по следните теми: „Възлагане на управление на социални услуги на неправителствени организации“; „Работа в екип и коучинг“; „Провеждане на супервизия в социалната работа“; „Оценка на риска в социалната работа“; „Организация на социални услуги за деца и семейства“. СНЦ „ЖАНЕТА“ отчита, че няма договорен механизъм за обезпечаване на тази дейност, между общините и кметовете и в тази връзка, пътуванията са изцяло за сметка на бюджета на Центъра. Предвид предоставянето на социални услуги на деца и семейства от съседни общини и необходимостта от продължаване на тази

дейност, е отправено предложение да се договарят и финансират услуги, които се предоставят на територията и на други общини.

През 2015 г. сдружение „Еквилибрум“ продължава дейността си в подпомагането на работата в сферата на помагащите професии, като издава материали, които да ползват и подпомагат специалистите в социалната област: Ръководство "Предизвикателства, етични въпроси, ключови принципи, предлагани подходящи инструменти, подходящи за оценка на въздействието върху потребителите на социални услуги за деца и семейства"; "Рамка за представяне на успешни практики на доставчици на социални услуги"; Информационни материали и публикации от Кампанията "Да възпитаваме като окриляваме"; Практика за работа в ромската общност и други материали, свързани с дейността на Сдружението по проекти. Работата на Сдружение „Еквилибрум“ е насочена към деца в риск от изоставяне, жертва на насилие, с проблемно поведение, отпадане от образователната система, застрашени от маргинализиране, с противообществени прояви, на които предстои настаняване в приемно семейство или осиновяване, напускащи институции, подготовка за самостоятелен живот, със специални потребности, от семейства в криза; Родители, роднини и близки на горните категории; Бременни в риск да изоставят детето след раждането; Кандидат-приемни родители и кандидат-осиновители; Приемни семейства, осиновители. През отчетния период, Сдружението е работило по проекти: "Оценка и самооценка на центровете, предоставящи услуги за деца и техните семейства като средство за изграждане на капацитет"; "Уверени родители за успешни деца. Игротека за родители"; "Визия за семейна политика в подкрепа на децата и семействата в България".

Екипът на сдружение „Асоциация на българските ерготерапевти (АБЕТ)“ – гр. Русе през 2015 г. е разработил две брошури: „Доверието е взаимно!“ как да заздравим терапевтичната връзка между детето и семейството и терапевта на детето - брошура за родители и "Семейно-ориентиран подход в работата с деца и семейства - да преодолеем заедно бариерите". Включването на семейно-ориентирания подход в работата по предоставяне на услугата ЦСРИ, с цел превенция на институционализацията при деца със специални потребности, както и печатните материали, създадени от Сдружението, е постигнато повишено ниво на информираност в обществото относно ползите от прилагане на семейно-ориентиран подход, подобрени са индивидуални способности и умения при децата, ограничени са затрудненията при изпълнение на ежедневните дейности, повишена е компетентността, намален е риска от институционализация, общуването е ориентирано позитивно, самостоятелно се идентифицират и адекватно се посрещат потребностите на семейството от страна на родителите. Всички издадени материали могат да се намерят на сайта на АБЕТ.

Сдружение "Надежда за добро бъдеще" – гр. Силистра продължава и през 2015 г. да предоставя услугата Център за социална рехабилитация и интеграция с удължено работно време за работа с потребителите от 08.00 до 20.30 ч., тъй като практиката е показала, че за потребителите в регион Силистра придружени от своите близки, които са на работа, е по-удобно да посещават ЦСРИ след 17.00 ч.

От екипа на Сдружение "Българско сдружение за личностна алтернатива" – гр. София през 2015 г. е създаден и обучен мултиетнически екип обучители по метода "Връстници обучават връстници", който работи успешно за обучението на ученици от български и ромски произход, от различни възрастови групи, по теми, отнасящи се до граждански права, мултиетническа солидарност, механизми за самопомощ и овластяване на малцинствени общности. Сдружението също е създадо и разпространило Наръчник за добри практики за обучение и активно включване на ромската общност, което има за цел да мултиплицира практиката, предвид това, че тя работи добре и въвлича общността в солидарност, взаимопомощ и толерантност.

Фондация „За Нашите Деца“ – гр. София, продължава и през 2015 г. да работи усилено по закрилата на децата в ниска възраст и развива дейностите си и чрез проекти в няколко населени места: София, Пловдив, Благоевград, Смолян, Бургас, Стара Загора, Монтана, Варна. По проектите "По-защитени деца" и "Медиите, бизнесът и аз", е

проведено изследване на развитийния напредък на деца в грижи и услуги, предоставяни от Фондация "За нашите деца" през 2015 г. Резултатът от това изследване показва, че е повишен капацитет на системите около семействата – ОЗД, ДСП, местни доставчици на социални услуги и подобрена закрила на малките деца от насилие, а също и повишена информираност сред обществото по отношение на правата на децата и по-конкретно правото на децата да растат в семейна среда. Повишена е ангажираността на местните общности и са създадени механизми за сътрудничество за подобряване на детското благосъстояние в 4 региона в България.

И през 2015 г. сдружение „SOS Детски селища България“ – гр. София в рамките на проект “Поддай ръка – Мобилни екипи за подкрепа на деца и семейства в общността”, реализиран с финансовата подкрепа на Конфедерация Швейцария чрез Фонд за реформи, свързани с участието на гражданското общество, продължава да работи със сформирани 4 мобилни екипа, които предоставят гъвкави интегрирани услуги там, където са най-необходими на семействата и децата в риск – в техните домове или близо до тях. Предоставяните услуги дават възможност за ранна интервенция като поставят детето в центъра, отговарят в най-висока степен на неговите потребности, ангажират неговата активност и съдействат за предотвратяване на социалната изолация и загубата на независимост. Услугите отново се предоставят на територията на осем общини от страната: Столична, Радомир, Земен, Ковачевци, Велико Търново, Горна Оряховица, Габрово и Трявна, с фокус към малките населени места, включени в обхвата на тези общини. Разработен и създаден е Стандарт за "Мобилна социална услуга за деца и семейства в риск", като програмата за работа е с деца от 1 до 4 клас за овладяване на отклоняващо се поведение. Като резултат и добра практика, Сдружението посочва: родители подкрепени за подобряване на родителския капацитет, деца, подкрепени в превенция на negliжиране и изоставяне, адаптация в училище, набрани и обучени доброволци, сформирани мобилни екипи от професионалисти, разкрит кабинет за семейно консултиране, обучени професионалисти.

Затруднения в работата са посочили 90 доставчика (26,7%) от предоставяните през периода услуги или с над 10% по-малко в сравнение с 2014 г. Трудностите и в този отчетен период са свързани основно с финансирането и капацитета на услугите, взаимодействието между институциите при предоставянето им, както и проблеми произтичащи от нормативната рамка.

Продължава тенденцията доставчиците да срещат трудности при осигуряване на устойчивост на услуги, чието предоставяне се финансира на проектен принцип или изцяло с финансови средства на доставчика.

Отново на преден план излиза проблема с недостатъчното финансиране за социални услуги - делегирана дейност, произтичащ от недостатъчен единен разходен стандарт. Недостигът на средства за издръжка прави изключително трудно поддържането на стандартите за качество на грижа на необходимото ниво в услугите от резидентен тип. И през 2015 г., Центровете за обществена подкрепа са прекомерно натоварени, като реалните ползватели надхвърлят почти три пъти капацитета на центровете, което поставя в риск качеството на предоставяните услуги.

И през настоящият отчетен период, според доставчиците, финансовият стандарт на услугата „Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания” (ЦНСТДУ) също не достига предвид това, че потребителите са деца и младежи с множество тежки увреждания, включително психични разстройства, което налага прегледи и хоспитализация в здравни заведения в други населени места, интензивни специални грижи изискващи повече и в някаква степен по-квалифициран персонал, индивидуално придружаване до образователни и други социални услуги, придружаване по време на болнично лечение, организиране на летен отдих и др. За да могат да гарантират качеството на предоставяните услуги за децата и младежите от ЦНСТ, доставчиците са принудени да търсят дарители и да организират регулярно фандонабиращи акции.

Независимо от значителното нарастване на броя на Центровете за обществена подкрепа, за поредна година доставчиците отчитат проблеми свързани с нарастване броя на нуждаещите се деца спрямо капацитета на услугите „Център за обществена подкрепа” (ЦОП) и „Център за социална рехабилитация и интеграция” (ЦСРИ), което поражда неравнопоставеност и ограничения. От ОЗД/ДСП продължават да се издават направления, които значително надвишават утвърдения капацитет на услугите. В допълнение се насочват тежки случаи, които изискват отделяне на голямо внимание на потребителите от страна на екипа и ключовия специалист. Продължава да е налична остра нужда от увеличаване на капацитета на услуги, които обслужват няколко общини и имат мобилни екипи. Подадените заявки от доставчици към общините и АСП за увеличаване на капацитета, продължават да не са утвърдени.

И през 2015 г. се отчитат трудности, свързани със затруднената комуникация между родителите на децата и подкрепящите услуги, като според доставчиците, съдействието от страна на родителите при реализиране на индивидуалните планове за работа с децата е минимално. Най-често срещаните трудности в процеса на консултиране са: съпротиви сред родителите, относно участието на децата в консултативният процес или приемането му като наказание; честите отсъствия от консултативният процес, без съществена причина и адекватно осъществен родителски контрол; отказът на родителите от допълнително консултиране – като например преглед при медицински специалист за конкретни здравословни проблеми, подготвяне на документи за явяване на ТЕЛК комисия и други.

Запазва се тенденцията по отношение на персонала – подценяването на ефекта на супервизията като един от методите за предотвратяване на професионално прегаряне и обуславяне на липса на стремеж за професионално развитие, което от своя страна води до тежкост в състава на услугите и съответно до намалено качество на грижа.

VII. ОСНОВНИ ИЗВОДИ, ПРЕДЛОЖЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ

Активните лицензи към 31.12.2015 г. са 272 броя за 362 броя социални услуги за деца, предоставяни от 219 дружества и организации. В сравнение със същия период на 2014 г. е отчетено леко намаление в броя на лицензираните доставчици за социални услуги за деца с 2, както и 14,6% увеличение в броя на издадените лицензи от председателя на ДАЗД. Трябва да се отчете, че неправителствените организации са едни от най-сериозните и конкурентни доставчици на социални услуги за деца. Техните цели се доближават до социалния аспект на услугите, а работата им на терен позволява да познават добре проблемите и нуждите на потребителите, да осигуряват лесен достъп до услугите, да са гъвкави. Неправителствените организации често успяват да привлекат допълнителен ресурс, който повишава качеството на услугите и тяхната многообразност. Застъпничеството им в подкрепа на деца и хора в неравностойно положение оказва позитивно влияние и върху нагласите на общността. основна част от лицензираните от ДАЗД доставчици на социални услуги за деца са неправителствените организации.

През 2016 г. 161 лицензирани доставчици са изпратили в ДАЗД отчети за дейността си през 2015 г. Не са предоставили информация за дейността си 26% от доставчиците на социални услуги за деца, които са с активни лицензи за периода. Основно това са доставчици, получили лицензи през второто полугодие на 2015 г, които не са стартирали дейност по издадения лиценз. Постигнато ниво на отчетност през 2016 г. е с 14% по-малко в сравнение с 2014 г., или 73,6%. Не са предоставяни 89 услуги (26,5%) от общия брой 337 услуги, за които организациите са получили лиценз, което е двойно по-малко в сравнение с 2014 г.

Леко разместено е разпределението на социалните услуги за деца в страната в сравнение с 2014 г., като най-голям 18,5% е дялът на Центровете за обществена подкрепа, Центровете за социална рехабилитация и интеграция – 16%, Мобилните центрове за работа с деца – 9,6%, Центровете за настаняване от семеен тип - 9,4%, Центровете за информирани, консултиране и обучение на деца и Дневните центрове за деца с увреждания са с равни показатели – по 6,7% за всеки от тях. При анализа е отчетено слабо увеличение, с 1%, в броя на услугите „Център за социална рехабилитация и интеграция”, „Център за обществена подкрепа” и „Дневен център за деца с увреждания” в сравнение с предходната година.

Освен утвърдени услуги, регламентирани в нормативната уредба, доставчиците са предоставяли мобилни и интегрирани услуги, като са приложили нови програми, механизми и дейности, целящи ефективна превенция и подкрепа за децата от рисковите групи. Услугата „Мобилен център за работа с деца” през 2015 г. продължава да заема трето място в дяловото разпределение на предоставяните социални услуги за деца от лицензирани доставчици.

Финансирането на услугите за периода е основно от републиканския бюджет и със средства на доставчика. С финансиране от републиканския бюджет като делегирана държавна дейност се предоставят 41,5% от услугите, със собствени средства на доставчика, фондонабиране и дарения – 20,7%, с проектна дейност – 13%, с общински средства – 4,7%, и със средства от бюджета на ДАЗД – 1 услуга НТЛД.

През 2015 г. 13,2% от доставчиците са реализирали проектна дейност. В сравнение с 2014 г. доставчиците са реализирали с 29% по-малко на брой проекти, с 19 676 827,01 лв. по-ниска обща стойност и с 10% намаление в броя на потребителите.

Основна част от услугите 22,5% се предоставят самостоятелно от доставчиците. Подкрепени от местната власт са 14,5% от услугите, което е с 2% повече в сравнение с 2014 г. През 2015 г. нараства дялът на услугите, които се предоставят в партньорство с друго НПО, като увеличението е с 1%. Най-голямо увеличение с 3% е отчетено при партньорства на доставчиците на социални услуги с образователни институции и звена, както и със специализирани институции за деца при мобилните услуги.

Общият брой потребители на социалните услуги за 2015 г. е 84 926 деца и техните родители/ настойници, приемни родители или осиновители или с 50% повече в сравнение с 2014 година. В тази бройка са включени и 24 211 клиенти на услугите, подкрепени чрез реализираните през отчетния период от доставчиците проектни дейности. В този брой не влизат клиентите на Националната телефонна линия за деца 116 111 (НТЛД). Проведените консултации на НТЛД през 2015 г. са 12 331 бр. (не е равно на брой клиенти, т.к. едни и същи хора понякога се обаждат многократно и този брой не съответства на същия брой консултации). Проведени са 9 650 консултации с деца и 1 128 консултации на възрастни (родители и др.). През отчетния период от НТЛД към ОЗД/ДСП са подадени общо 649 сигнали за деца в риск или с 40% повече в сравнение с предходната година, като е предприета необходимата мярка за закрила на децата по реда на ЗЗДет. За периода е отчетено увеличение с 59,7% на броя на децата ползвали социални услуги в сравнение с 2014 г., като броят им е 39 624.

За 2015 г. отчитаме слабо намаление с по 2% на потребителите на услуги, насочени от ОЗД/ДСП. От общия брой потребители през 2015 г. само 36,2% са били насочени от ОЗД/ДСП към услугите. Доставчици на социални услуги за деца продължават да не разпознават ОЗД/ДСП като партньор в предоставянето на услугите. Това основно са доставчици, които предоставят услуги извън регламентирани в чл. 36 от ППЗСП услуги, финансирани изцяло самостоятелно от организацията или чрез осъществяване на проект. Дейността им противоречи на задължителното изискване да работят в партньорство с отделите за закрила на детето, което те заявяват като свой ангажимент при кандидатстването си за издаване на лиценз.

Повишаването на професионалните умения и мотивация на персонала, ангажиран в предоставянето на услуги за деца, е важно условие за качество и

ефективност в работата. През 2015 г., както и в предходни години, регулярно са провеждани въвеждащи, поддържащи и надграждащи обучения с екипите, пряко предоставящи услугите. Под една или друга форма е обучаван персонала на 241 услуги (71,5%), което е с 3% по-малко в сравнение с 2014 г. В тази група попадат и въвеждащи обучения на новоназначени специалисти, както и обученията по проекти. При 66,2% от услугите проведените обучения на персонала са предварително планирани. Основно по финансови причини в 33,8% от услугите не се провежда обучение на персонала.

Доставчиците на социални услуги за деца са осигурили супервизия на екипите на 220 (65,2%) услуги, като е отчетено увеличение с 5% в сравнение с предходната година. Освен групови са провеждани и индивидуални супервизии, както и множество интервизии. Обученията и супервизиите на специализирания персонал в услугите за деца се предоставят основно по проектна дейност, а не от средствата за издръжка на услугите. Важно е да се търсят финансови механизми, които да позволят ежемесечна супервизия на екипите в услуги за деца.

Текучеството при персонала е фактор, който влошава организационното изпълнение. При 35% от услугите през годината е извършвана промяна в персонала. Това са услуги основно с държавно и общинско финансиране. Ниското заплащане в сферата на социалните услуги и високата отговорност са основните причини за текучеството при персонала. Основно по собствено желание напускат социални работници, психолози и възпитатели, неудовлетворени от заплащането, като за пореден път е отчетено най-голямо текучество на социални работници в услугите за деца.

Като добра практика и опит през 2015 г. е отчетена дейността на 31% от предоставяните за периода услуги или с 1% по-малко в сравнение с 2014 г. Въведени в практиката са нови мобилни и интегрирани услуги, програми, механизми и дейности, целящи ефективна подкрепа на децата от рисковите групи.

При извършените проверки от инспектори на ДАЗД, и през настоящия отчетен период, в социалните услуги за деца са констатирани пропуски при воденето на регистрите за потребители или липса на такива регистри, пропуски при отразяването на инцидентите с децата и причините за тях, недостатъчен брой персонал, пряко ангажиран с грижата за децата, както и не документирано сътрудничество между доставчика и ОЗД, по отношение на ползвателите на услугата и тяхното движение, както и във връзка с прилагане на мерки за закрила на детето при необходимост. Изводът е, че липсват капацитет и адекватна работа с децата, включително и мултидисциплинарен екип по оценката на потребностите.

За поредна година доставчиците отчитат трудности, свързани с финансовото обезпечаване на дейността им, необходимост от разширяване капацитета на услугите, проблеми от нормативен характер, недостатъчно взаимодействие между институциите, затруднена комуникацията между семействата на децата и подкрепящите институции. Затруднения в работата са посочили 90 доставчика (26,7%) от предоставяните през периода услуги или с 10,3% повече в сравнение с 2014 г.

Предвид напредването на процеса по деинституционализация и закриването на специализираните институции, все по-активна става работата по превенция на разделянето на децата от биологичното им семейство и в тази връзка развитието на приемната грижа. И през 2015 г. доставчиците продължават да предлагат въвеждането на финансови инструменти за подкрепа на семейства, при които съществува риск от изоставяне на деца по икономически причини, като наблягат на необходимостта, подкрепата бъде навременна и при улеснена процедура. Изхождайки от практиката си и допира с клиенти, доставчиците настояват също да се преразгледа реда за отпускане на еднократни помощи за биологичните и приемните семейства по реда на ППЗЗД, както и на вече утвърдени нормативни и финансово-административни процедури да се подкрепят ресурсите на социалните услуги (особено тези, които работят по превенция на изоставянето, реинтеграция и приемна грижа), за да бъдат в състояние да предлагат на семействата гъвкаво и своевременно материална и финансова подкрепа. За постигане на по-добър баланс между качество на услугите и ефективното и ефикасното им

предоставяне е необходим финансов ресурс, съответстващ на спецификата на целевата група.

Направените от доставчиците предложения за промени в нормативни документи, както и необходимостта от увеличение на капацитета на услуги в общността като ЦОП и ЦСРИ, а също така и необходимостта от допълнителни средства за услугата „Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания”, с оглед максимално добро качество на грижа и подсигуряване на задоволяване на потребностите на клиентите, ще бъдат предоставени по компетентност на отговорните институции.

Съгласували:

Теодора Иванова – Главен секретар

Илияна Христова – Директор Д „ППДСРК“

Камелия Николова – Главен директор на ГД „КПД”

Съставил:

Сашка Велкова, държавен експерт в Д „ППДСРК“

Гр. София, 12.11.2016 г.